

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitvlaria Regvm Francorvm

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Karoli M. capitula addita ad legem Longobardorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19366

CAPITVLARIA
KAROLI MAGNI
IMPERATORIS.

CAPITVLA ADDITA
AD LEGEM LONGOBARDORVM

Anno Christi DCCC I. imperij Karoli Magni primo.

Karolus divino nutu coronatus, Romanum regens imperium, serenissimus Augustus, omnibus Ducibus, Comitibus, Gastaldis, seu cunctis reipublicæ per provincias Italiæ à nostra mansuetudine præpositis. Anno ab incarnatione Domini nostri Iesu Christi DCCC I. Indictione IX. anno verò regni nostri in Francia XXXIII. in Italia XXVII. consulatus autem nostri primo, cum in Italiam propter utilitatem sanctæ Dei Ecclesiæ ac provinciarum disponendarum venissem, & multæ atque diversæ per urbes singulas ante conspectum nostrum quæstiones tam de ecclesiasticis quàm & publicis ac privatis rebus discuterentur, pleraque statuta recitata ex Romana seu Langobardica lege competenti sententia terminata sunt, quædam verò in nostri examinis arbitrium ad tempus dilata, quorum judicialis sententia à legislatoribus aut penitus omissa est, aut à posteris oblivioni tradita. Quocirca nos considerantes utilitatem nostram & populi à Deo nobis concessi, ea quæ ab antecessoribus nostris Regibus Italiæ in edictis legis Langobardicæ ab ipsis editæ prætermissa sunt, juxta rerum & temporis considerationem addere curavimus, solliciti ut necessaria quæ legi defuerant supplerentur, & in rebus dubiis non quorumlibet iudicium arbitrium, sed nostræ regiæ auctoritatis sanctio prævaleret.

CAPITVLA AVTEM QUÆ NOBIS ADDERE PLACUIT
HÆC SVNT.

1. De chartis donationis faciendis.
2. De heribanno.
3. De desertoribus.
4. De latronibus.
5. De mancatione qualibet.
6. De aldionibus publicis ad jus publicum pertinentibus.
7. Item de latronibus.
8. De servis fugacibus.

INCIPIUNT SVPRASCRIPTA CAPITVLA ET EORVM TEXTVS.

*De chartis donationis faciendis.*Lib. 1. le-
gis Lon-
gob. tit. 18.
c. 4.

I. SI quis Langobardus statum hu-
mana fragilitatis præcogitans,
pro salute animæ suæ de rebus suis char-
tam donationis quamlibet facere voluerit,
non sicut hæcenus fieri solebat, jus sibi
vendendi, commutandi, & per aliam
chartam eandem rem alienandi reseruet,
sed absolute faciat unusquisque de rebus
suis quod velit, & noverit sibi à nostra au-
thoritate penitus interdictum esse duas de
eadem re facere donationes. Sed post-
quam unam de rebus suis traditionem fecerit,
aliam de ipsis faciendi nullam ha-
beat potestatem. Eidem tamen, si volue-
rit, usum fructum per precariam res tradi-
tas usque in tempus definitum possidendi
sit concessa facultas.

*De heribanno.*Ibid. lib. 1.
tit. 14. c.
15.

II. Si quis liber contempta iussione no-
stra, ceteris in exercitum pergentibus,
domi residere præsumpserit, plenum he-
ribannum secundum legem Francorum,
id est, solidos sexaginta, sciat se debere
componere. Similiter & pro contemptu
singulorum capitulorum quibus per no-
stram regalem auctoritatem bannum pro-
mulgavimus, id est, qui pacem Ecclesia-
rum Dei, viduarum, orphanorum, & pu-
pillorum ac minus potentium irrupit,
aut raptum intra patriam fecerit, aut alie-
nas domos incenderit, vel cum collecta
multitudine vim cuiuslibet intulerit, sexa-
ginta solidorum multam exsolvat.

De desertoribus.

Ibid. c. 15.

III. Si quis adeo contumax aut super-
bus extiterit ut, dimisso exercitu, absque
iussu vel licentia Regis domum reverta-
tur, & quod nos Theudisca lingua dici-
mus herilliz fecerit, ipse ut reus majestatis
vitæ incurrat periculum, & res ejus in fisco
nostro socientur.

*De latronibus.*Ibid. tit. 15.
c. 69.

IV. Si quis latronem morte dignum si-

bi ad occidendum traditum servaverit, &
vitam indigno concesserit, medietatem
damni propter quod traditus est compo-
nat. Et idem latro si rursus in latrocinio
fuerit comprehensus, quod prius debug-
rat, capitali sententia debitum exsolvat.

De mancatione qualibet.

V. Si quis alterum præsumptivè sua spon-
te castraverit, & ei ambos testiculos am-
putaverit, integrum vuidrigildum suum
juxta conditionem personæ componat. Si
virgam abscederit, similiter. Si unum te-
sticulum, medietatem persolvat. Et hoc
de oculis, manibus, & pedibus, vel de
lingua sancimus, ut si unum horum abs-
cisum fuerit, medietas vuidrigildi compo-
nat; si ambo, integritas pro facti emen-
datione componatur.

*De aldionibus publicis ad jus publicum
pertinentibus.*

VI. Aldiones vel aldianæ ad jus publi-
cum pertinentes ea lege vivant in Italia in
servitute dominorum suorum qua fiscalini
vel liti vivunt in Francia.

Item de latronibus.

VII. Si quis furem vel latronem com-
prehenderit, & eum indemnem dimiserit,
neque illum ad præsentiam Ducis aut Co-
mitis vel loci servatoris, qui Missus Comi-
tis est, non adduxerit, & de hoc facto five
de hac nequitia posthac in præsentia ju-
dicum convictus fuerit, ipsius damni æsti-
matione pro quo fur vel latro comprehen-
sus est componere cogatur.

De servis fugacibus.

VIII. Vbiunque intra Italiam five re-
gius, five ecclesiasticus, vel cuiuslibet al-
terius hominis servus fugitivus inventus
fuerit, à domino suo sine ulla annorum
præscriptione vindicetur, ea tamen ratio-
ne, si dominus Francus five Alamannus
aut alterius cuiuslibet nationis sit. Si verò
Langobardus aut Romanus fuerit, ea lege
servos suos vel adquirat vel amittat qua
inter eos antiquitus est constituta.

